

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	29.07.2025, Pärnu
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Liisi Kisler
Ametiasutuse nimi:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	24267050424
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 199 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX (xxx)

Lääne Ringkonnaprokuratuur menetleb kriminaalasja, milles XXX kahtlustatakse KarS § 199 lg 2 p 8 järgi kvalifitseeritavate kuritegude toimepanemises, mis seisneb selles, et tema võttis ebaseadusliku omastamise eesmärgil jätkuva teona ajavahemikul 2024. a märtsikuust, täpselt tuvastamata kuupäevast alates kuni 18.05.2024. a Pärnumaal XXX vallas XXX külas XXX talu territooriumilt XXX kuuluvad esemed: kahe hõlmaga poolvint ader väärtusega 400 eurot, kultivaator väärtusega 400 eurot, vao-ajaja väärtusega 300 eurot, lumelükkamise sahk väärtusega 400 eurot, latt-niiduk väärtusega 250 eurot, kerge äke väärtusega 250 eurot, kreissae mootor 4,5kw väärtusega 300 eurot, jahuveski 7kw väärtusega 600 eurot, söödapurustaja 4kw väärtusega 400 eurot, keevitustravo väärtusega 700 eurot, 5tk mõrra ankrut koguväärtusega 250 eurot ning lukustatud kuurist, lukustuse avamise teel, 1989 a väljalaske aastaga ratastraktori T-25A3 reg märgiga ES4316 väärtusega 3600 eurot, tekitades vargusega kannatanule varalise kahju kokku 7850 euro suuruses summas.

Prokurör tutvunud kriminaalasja materjalidega leiab, et õige on kvalifikatsioon KarS § 199 lg 1. Nimelt ei ole võimalik kindlalt tuvastada, et XXX oli keelatud siseneda kuuri. XXX oli kannatanu üks lastest kes käis kannatanut abistamas ja sai liikuda kannatanu majapidamises ringi. Kannatanu, tunnistajate ja kahtlustatava ütlustest tervikuna võib asuda seisukohale, et lastel sh XXX oli õigus siseneda kannatanu kinnistu erinevatesse ruumidesse sh kuuri.

KrMS § 202 lg 1 sätestab, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks. Samas paragrahvi lõike 7 kohaselt, kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur. XXX esitatud kahtlustuse näol on tegemist teise astme kuriteoga. KarS § 199 lg 1 eest ei näe karistusseadustik ette alammäärana vangistust, vaid rahalise karistuse. Prokurör, tutvunud kriminaalasja materjalidega leiab, et käesoleval juhul esinevad KrMS § 202 lg-tes 1 ja 7 sätestatud eeldused menetluse lõpetamiseks avaliku menetlushuvi puudumise tõttu ja kuna isiku süü ei ole suur.

KrMS § 202 lg 1 raames mõeldakse isiku teosüüd karistusseadustiku mõttes, s.o vaadatakse üksnes konkreetset kuritegu, mitte isikut või tema varasemat käitumist, ning erinevaid preventioone. Arvesse võetakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seadusandja poolt sätestatud karistust.

Kriminaalasjas kogutud materjalidest nähtub, et XXX poolt varastatud asjade väärtus oli 7850 eurot, milline summa on kokku arvutatud asjade võimaliku väärtusena, kindlat väärtust ei osatud öelda. XXX tunnistas asjade äraviimist ja maha müümist (metallikokkuostu viimist). Raskendava asjaoluna esineb süüteo toimepanemine perekonnaliikme suhtes (KarS § 58 p 4). Samas ei mõjuta see tema süü suurust prokuröri hinnangul oluliselt, sest kannatanu soov oli tulevikus niikuinii kogu oma vara jätta kahtlustatava poegadele. XXX pani varguse toime vähemalt kaudse tahtlusega. Kahtlustatav teadis, et kannatanu surma korral pärivad kannatanu vara tema alaealised pojad ja siis hakkavad nemad selles talus majandama. Samas ei saanud ta sellest kohe järeldada, et ta võib juba enne kannatanu surma hakata talus ilma kannatanult nõusolekut saamata asju ära viima. Eeltoodust lähtuvalt ei ole prokuröri hinnangul kahtlustatav XXX süü suur.

Kahtlustatava osas puudub ka avalik menetlushuvi, mis takistaks menetluse lõpetamist KrMS § 202 alusel. Kohtupraktikas seostatakse avalikku menetlushuvi enamjaolt materiaalses karistusõiguses sätestatud karistamise eesmärkidega, s.o üld- ja eripreventatiivsete kaalutlustega. Eripreventatiivsetest kaalutlustest lähtuvalt on avalik menetlushuvi olemas, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib eeldatavasti tingida tema poolt uute süütegude toimepanemise.

XXX puuduvad Eesti Vabariigis kehtivad kriminaal- ja väärteokaristused. Samuti ei ole tema suhtes varem kriminaalmenetlus lõpetatud KrMS § 202-203¹ alusel. Seega ei ole kahtlustatava puhul alust arvata, et karistamisest loobumine võib tingida kuritegude toimepanemise jätkamise.

Üldpreventatiivsest aspektist on avalik menetlushuvi olemas eelkõige siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikkus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad. Sellised kuriteod, milles menetluse lõpetamine ei ole eelduslikult kooskõlas üldpreventatiivsete kaalutlustega, kajastuvad Riigi peaprokuröri 15.03.2022 juhise nr RP-1-2/22/1 punktis 3.2 ja 3.3. Täpsemalt näeb viidatud juhise ette punktis 3.3.7 avaliku menetlushuvi juhul, kui KarS § 199 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemisel tekitatud kahju ületab olulise kahju määra, mis KarS § 12¹ p 1 järgi on 4000 eurot. Selles asjas on varastatud asjade väärtus olnud üle 4000 euro. Tsiviilhagi ei ole esitatud. Kannatanu suri ca 3 kuu pärast kannatanuna ülekuulamist. Kinnisasja, mille juurde need varastatud esemed kuulusid, omanikud on nüüdseks kahtlustatava lapsed. Kahtlustatav oma ütluste kohaselt viis asjad minema kinnistu korrastamise eesmärgil ning tegemist oli vanade põllutöö- ja talumajapidamise tööriistadega. Eeltoodust tulenevalt prokurör leiab, et olenemata varastatud asjade väärtusest, võib tulenevalt kuriteo asjaoludest asuda seisukohale, et avalik menetlushuvi puudub. Avalik menetlushuvi on olemas üldjuhul ka siis, kui kuritegu on toime pandud elusfääris, mille vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus, või isiku karistamine on vajalik õiguskorra kaitsmise huvides või kuriteo tõttu kannatanul puuduvad peale kriminaalmenetluse efektiivsed õiguskaitsevahendid. Selliste juhtudega käesoleval juhul tegemist ei ole.

Prokuröri hinnangul puudub käesoleval juhul avalik menetlushuvi. XXX etteheidetava süüteo kriminaalõigusnormidega kaitstava õiguskorra kui üldise väärtusmastaabi riive heastamine ning tema õiguskuulekale käitumisele suunamine on prokuröri arvates võimalik saavutada ka muude vahenditega kui kriminaalkorras karistamisega. Samuti on võimalik KarS § 56 lg 1 sätestatu üld- ja eripreventsiooni eesmärgid saavutada ka ilma isikut kriminaalvastutusele võtmata. Avaliku menetlushuvi hindamisel tuleb märkida, et antud juhul juba kriminaalmenetluse alustamine ja läbiviimine, milles XXX koheldi kahtlustatavana, oli tema jaoks preventiivseks teguriks, mis aitab aru saada oma teo keelatusest ning vastavalt sellele arusaamisele käituda ja hoiduda süütegude toimepanemisest. Puudub alus arvata, et kahtlustatav jätkab edaspidi kuritegude toimepanemist. Prokuröri hinnangul saab KrMS § 202 sätestatud kohustusega suunata XXX õiguskuulekusele.

Eeltoodud asjaolusid arvestades leiab prokurör, et kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi ning tuleb asuda seisukohale, et kahtlustatava suhtes ei ole vajalik ilmtingimata eri- ega üldpreventiivsetel kaalutlustel kriminaalmenetlusega jätkamine või karistuse kohaldamine. Seega puudub edasine avalik menetlushuvi kriminaalmenetluse jätkamiseks XXX suhtes ning KrMS § 202 sätestatud aluste esinemise korral võib kriminaalmenetluse lõpetada. Arvestades kuriteo toimepanemise asjaolusid, kahtlustatava isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, on prokuröri hinnangul põhjendatud kohustada kahtlustatavat tema nõusolekul maksma kindla summana riigi tuludesse 500 eurot. Nimetatud mõjutusvahend koos kriminaalmenetlusele allutamisega on prokuröri arvates piisavad XXX poolt toimepandud tegude suhtes riikliku hukkamõistu väljendamiseks.

XXX on andnud nõusoleku kriminaalmenetluse lõpetamiseks ning lubanud täita talle pandud kohustuse. Seega, kuna tegemist on teise astme kuriteoga, isiku süü ei ole suur ja menetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi ning kahtlustatav on nõus kuriteo heastamiseks maksma kindla summa riigituludesse, siis prokurör leiab, et on olemas alused kriminaalmenetluse lõpetamiseks XXX suhtes KrMS § 202 sätteid kohaldades.

Juhindudes KrMS §-dest 202 lg 7 ja 206, abiprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 24267050424 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg:
 - 2.1. **KrMS § 202 lg 2 p 2 alusel on XXX kohustatud maksma riigi tuludesse 500 eurot.**
 - 2.2. **Kohustuste täitmise tähtajaks määrata 29.08.2025.**
3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: tõkendit ei ole kohaldatud.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad esemed: puuduvad.
5. Andmekogus ABIS ja riiklikus süüteomenetluse biomeetriaregistris sisalduvate andmete kustutamine: andmeid ei kogutud.
6. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.
7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale.

Liisi Kisler
(allkirjastatud digitaalselt)